

BORGARTING LAGMANNSRETT

KJENNELSE

Avsagt: 25.02.2021

Saksnr.: 20-172267ASK-BORG/04

Dommere:

Lagdommer

Lagdommer

Lagdommer

Nils Ihlen Ramm

Lisa Vogt-Lorentzen

Ingvild Mestad

Ankende part Jillen-Njaarke Reinbeitedistrikt

Advokat Svein Steinfeld Jervell
Advokat Pål Gude Gudesen

Ankemotpart Øyfjellet Wind AS

Ankemotpart Eolus Vind Norge Holding AS

Advokat Morten Plesner Smørðal
Advokat Pål-Martin Abell

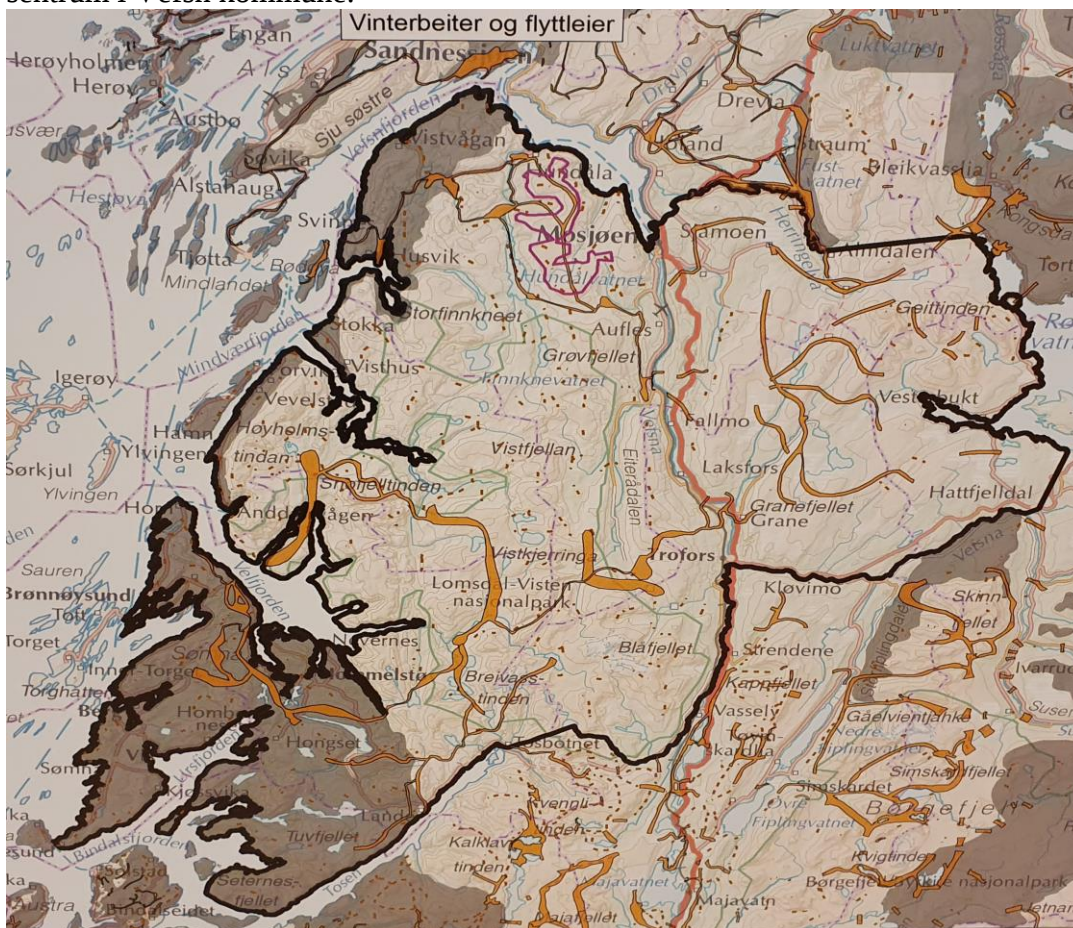
Saken gjelder begjæring fra Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt om midlertidig forføyning med krav om stans i anleggsarbeider ved utbyggingen av Øyfjellet vindkraftverk.

Sakens bakgrunn

Lagmannsretten viser til Oslo byfogdembetes redegjørelse for sakens bakgrunn på side 2–14 i den påankede kjennelsen. Beskrivelsen på side 3–5 i kjennelsen av planområdet for utbyggingen, det berørte reinbeitedistriktet og reindriften i området siteres:

Den 13.11.2014 fikk Øyfjellet tillatelse fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) til å bygge og drive Øyfjellet vindkraftverk i Vefsn kommune. Samme dag fikk Fred. Olsen Renewables AS avslag på sin søknad om konsesjon til Mosjøen vindkraftverk. Vedtaket ble opprettholdt av Olje- og energidepartementet (OED) i vedtak av 16.11.2016.

Planområdet for Øyfjellet vindkraftverk ligger i fjellområdet vest for Mosjøen sentrum i Vefsn kommune.

I kartet ovenfor vises reinbeitedistriktet innenfor den sorte streken. Vinterbeiter er angitt med grått, og flyttleier med gult. Planområdet for vindkraftverket er innenfor det lille området.

Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt har drevet reindrift i området siden 1600-tallet.

Reinbeitedistriktet er på 4162 km². Høyeste antall reintall er fastsatt til 2200 dyr. Av disse er 1800 fordelt til østre siida og 400 til vestre siida. Siida er nærmere definert i reindriftsloven § 51. Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt ble i 1999 sammenslått av tidligere Brurskanken reinbeitedistrikt og Brønnøy/Kvitfjell Reinbeitedistrikt som i dag grovt sett tilsier hhv. østre siida og vestre siida. Reindriften i vestre siida ble avviklet i 2012, men gjenopptatt etter vedtak av reinbeitedistriktet 26.11.2013. Etter lang saksbehandlingstid og flere omgjøringer er vedtaket nå opprettholdt gjennom omgjøringsvedtak av 17.06.2020.

Reinbeiterettighetene i området berøres av vindkraftutbyggingen på Øyfjellet. Reinen beiter på ulike områder til ulike tider av året, og er et enormt arealkrevende dyr. Innen reindrift opereres det med åtte årstider. Det er avgjørende for beiteområdene at det skjer en rotering slik at vegetasjonen i beiteområdene skal komme seg igjen, og det ikke skjer overbeiting. Reinens diett består av ca. 50% lav om sommeren, mens om vinteren er det nesten 100% lav. Klimatiske forhold gjør vinterbeiter langs kysten gunstig med mindre snø.

Vinterbeitene er delt opp i fem soner. Vinterbeitesone 5, som er tema for nærværende sak, ligger lengst nord, og vest for planområdet ut mot kysten, dvs. Hundåla, Husvikområdet og Visten omgitt av Sørfjorden, Vefsnfjorden og Halsfjorden. Flyttleien fra dette vinterbeitet går nordover fra Fjellskardet og gjennom planområdet til henholdsvis Demmeldalen og Håndåla. Det er alternativ flyttlei over Håndålvatnet, som ligger utenfor planområdet. Dårlige isforhold og tapping av vannet gir imidlertid usikre isforhold. En flyttlei er flyttkorridoren mellom ulike beiteområder.

Reindriftsdistriktet er opptatt av å sikre mulighetene for fremtidig bruk av vinterbeitesone 5. De to siste vintersesongene har rein blitt samlet ved Sjømoen øst for Vefsna og fraktet til vinterbeitesone 5 ved lastebil og ferje. Våren 2019 og 2020 ble dyrene drevet tilbake til områdene øst for Vefsna.

De øvrige fire vinterbeitesonene ligger langs kysten sørover fra vinterbeitesone fem. Beitesone 1 og 3 ligger i Brønnøy og Sømna kommune. Beitesone 2 ligger på Brønnøyhalvøya med grense i øst fra Velfjorden til Ursfjord. Beitesone 4 ligger i Indre Velfjord, og områdene mot Harrangsfjorden/Bindalsfjorden.

Jillen-Njaarke Reinbeitedistrikt (reinbeitedistriktet) begjærte 8. juli 2020 midlertidig forføyning overfor staten v/Olje og Energidepartementet (OED) og Øyfjellet Wind AS (Øyfjellet) med krav om umiddelbar stans i anleggsarbeider ved utbyggingen av Øyfjellet vindkraftverk. Det ble nedlagt slik påstand i begjæringen:

1. Videre anleggsarbeid/utbygging av Øyfjellet Vindkraftverk stanses i påvente av rettskraftig dom i søksmål om gyldigheten av konsesjonsvedtaket for utbyggingen.
2. Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt pålegges å reise søksmål om saksforholdet innen tre måneder. Dersom det ikke skjer, faller forføyningen bort.
3. Øyfjellet Wind AS og Olje- og energidepartementet dømmes til å dekke sakens omkostninger.

Ved prosesskriv av 20. juli 2020 trådte Eolus Vind Norge Holding AS (Eolus) inn i saken, jf. tvisteloven § 15-3, jf. § 13-2 og prinsippet i § 32-8. Oslo byfogdembete har gitt slik redegjørelse for bakgrunnen for dette:

Det ble vist til at Eolus overdro alle aksjene i Øyfjellet til Aquila Capital i desember 2019. Samtidig ble det inngått avtale mellom Eolus og Øyfjellet om at Eolus forestår og har ansvaret for utbyggingen av Øyfjellet vindkraftverk på vegne av Aquila Capital. Det ble vist til at avtalen innebærer at Eolus tar den primære risikoen for avvik fra de avtalte forutsetninger om fremdrift og utbyggingskostnader for prosjektet og således har den primære økonomiske risikoen ved eventuell stans i prosjektet som følge av begjæringen, og at Eolus blir rammet både økonomisk og direkte ved å måtte stanse utbyggingen av vindkraftverket. Det var ingen innsigelser fra partene i saken til inntreden som saksøkt.

Saken mot staten ble hevet 1. september 2020, etter at saksøkeren hadde trukket begjæringen mot staten.

Norske Reindriftssamers Landsforbund (NRL) trådte inn som partshjelper til fordel for saksøker ved prosesskriv 15. september 2020, jf. tvisteloven § 15-7 første ledd bokstav b jf. § 15-7 tredje ledd. NRL har ikke utøvet noen form for partshjelp for lagmannsretten.

Oslo byfogdembete innkalte til muntlig forhandling, som ble avholdt over fire dager fra 21. september 2020. Under rettsmøtet nedla Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt slik endret påstand:

Prinsipalt:

1. Videre anleggsarbeider /utbygging av Øyfjellet Vindkraftverk stanses i påvente av rettskraftig dom i søksmål om lovligheten av utbyggingen i medhold av konsesjonsvedtaket 16.11.2016

2. Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt pålegges å reise søksmål om saksforholdet innen tre måneder. Dersom det ikke skjer, faller forføyningen bort.

Subsidiært:

1. Videre anleggsarbeid/utbygging av Øyfjellet Vindkraftverk stanses i påvente av endelig vedtak om omlegging av flyttleien i medhold av reindriftsloven § 22(2).

For alle tilfeller:

1. Øyfjellet Wind AS og Eolus Vind Norge AS dømmes til å dekke sakens omkostninger.

Byfogdembetet avsa kjennelse 8. oktober 2020 med følgende slutning:

1. Begjæring om midlertidig forføyning tas ikke til følge.
2. Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt skal betale saksomkostninger til Eolus Vind Norge AS med kr 1.202.000,- innen to uker etter forkynnelse av denne kjennelse.
3. Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt skal betale saksomkostninger til Øyfjellet Wind AS med kr 565.374,- innen to uker etter forkynnelse av denne kjennelse.

Reinbeitedistriktet innga rettidig anke 9. november 2020. Eolus og Øyfjellet innga begge anketilsvar 26. november 2020. Partene har inngitt ytterligere prosesskriv, senest 1. februar 2021 fra ankende part.

Ankende part, **Jillen-Njaarke reinbetedistrikt**, har i korte trekk anført:

Det kreves muntlig forhandling i ankesaken.

Anken gjelder byfogdembetets rettsanvendelse og bevisvurdering. Anken avgrenses til den subsidiære påstand for byfogdembetet. Det medfører at påstandsgrunnlaget i hovedsak er avgrenset til det ufravikelige vernet av flyttleier etter reindriftsloven § 22. I tillegg ankes det over sakskostnadsavgjørelsen.

Reinbeitedistriktet har sannsynliggjort hovedkrav og sikringsgrunn, og anleggsarbeidet skal stanses i påvente av lovlig vedtak om omlegging av flyttleien.

Den rettslige realitet er at det går en flyttlei gjennom området, og det er ulovlig i henhold til reindriftsloven § 22 å stenge flyttleien. Ettersom flyttleier ikke kan stenges, er den eneste rettslige adgangen til utbyggingen gjennom en omlegging av flyttlei. Dette skjer ved søknad til Fylkesmannen i Nordland som behandler søknaden, før endelig vedtak fattes av Landbruks- og matdepartementet i henhold til delegert kompetanse. Det har i hele konsesjonsprosessen vært lagt føringer for at det må søkes omlegging av flyttleien, og det

er kun det siste året at utbygger og konsesjonsmyndighetene har valgt å ignorere dette, Realiteten er at flyttleien gjennom planområdet i dag er stengt, og det er ikke fastsatt avbøtende tiltak.

Byfogdembetet har feilaktig konkludert med at flyttleien ikke er stengt, jf. reindriftsloven § 22.

Sakens kjerne er hvorvidt adgangen til å flytte reinen «fritt og uhindret» langs tradisjonelle flyttleier er krenket ved utbyggingen av vindkraftverket. Dersom reinen ikke kan flyttes fritt og uhindret langs flyttleien, er flyttleien stengt. Det er klart at flyttleien er stengt dersom den erstattes med en lastebiletappe. Dersom flyttleien kan erstattes med lastebiletapper, vil vernet etter reindriftsloven § 22 fremstå tilnærmet illusorisk ettersom det som regel vil være adgang til å komme gjennom stengte flyttleier ved bruk av lastebil, såfremt internveier er etablert. Fylkesmannen i Nordland har flere ganger presisert at flyttleien anses ulovlig stengt som følge av utbyggingen.

I den grad påførte ulemper kan løses ved avbøtende tiltak, innebærer det en omlegging av flyttleien. Beslutning om at reindriften skal frakte rein ved lastebil, vil ikke være et avbøtende tiltak som NVE eller OED kan treffe, ettersom dette i realiteten vil være en omlegging. Vedtak om omlegging av flyttleien må treffes etter reindriftsloven § 22 andre ledd.

Det foreligger ingen konkrete avbøtende tiltak som er fastsatt, og som reindriftsnæringen kan utlede rettigheter ut fra for å sikre retten til flytting gjennom flyttlei. Tvert imot finner utbygger det «urimelig» å «legge til rette for, og finansiere, Østre siidas nye bruk av vinterbeitesone 5, eksempelvis gjennom lastebiltransport tilbake fra vinterbeitesone 5».

Dersom byfogdembetets vurdering legges til grunn, vil innholdet i vernet av flyttleier være ikke-eksisterende.

Rettens konklusjon om at flyttleien ikke er stengt, er i strid med bevisførselen for retten og uten faktiske holdepunkter. Samtlige av de sakkyndige vitner for retten uttalte seg om hvorvidt flyttleien kunne anses stengt som følge av den påbegynte utbyggingen, både i anleggs- og driftsfasen. Tre av fire sakkyndige var tydelige på at flyttleien var stengt.

All forskning i de siste 5–6 årene konkluderer entydig med unnvikelseseffekter fra vindkraftanlegg. Den forskningen som finner ingen eller kun moderate effekter av infrastrukturinngrep, er i all hovedsak finansiert av industrien. Ankemotpartens egne sakkyndige har også i senere tid offentlig moderert sine tidligere uttalelser med bakgrunn i sin siste studie i Raggonvidda vindpark.

Byfogdembetet foretar et kunstig skille mellom flytting gjennom et beiteområde og ren beiting, der konsekvensene av vindturbinene tilsynelatende er større ved ren beiting. Dette er en alvorlig feil ved rettens vurdering av to grunner. For det første fordi en flyttlei også innebærer beiting. For det andre fordi rettens vurdering er direkte i strid med det særskilte vernet av flyttleier i reindriftsloven § 22. Bakgrunnen for det særskilte vernet av flyttleier til forskjell fra øvrige beiteområder er at flyttleiene er langt mer sårbare for forstyrrelser. Det skyldes at de innehar en helt kritisk og grunnleggende funksjon for reindriftsnæringen ved å koble sammen ulike årstidsbeiter. Funksjonen til en flyttlei er tradisjonell flytting, ikke døgnkontinuerlig jag av rein gjennom anleggsområde med bruk av to helikoptre og omfattende bakkemannskap. Vårflyttingen 2020 førte til store tap, og det er per i dag antatt å være et par hundre rein som fremdeles er tapt som følge av flyttingen.

Stengingen av flyttleien rokker ved selve næringsgrunnlaget for reinbeitedistriktet, og vernet i reindriftsloven § 22 har en folkerettslig skranke i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP) artikkel 27. Med bakgrunn i presumsjonsprinsippet vil en tolkning av reindriftsloven § 22 i strid med folkeretten være rettsstridig.

Vedtaket om MTA-plan (miljø-, transport- og anleggsplan), som gir rettslig adgang til å påbegynne utbyggingen av vindkraftanlegget, er ugyldig, da det strider mot reindriftsloven § 22. Det skulle vært truffet vedtak om omlegging av flyttlei før vedtak om MTA-plan ble fattet. Det er kun Landbruks- og matdepartementet ved delegert kompetanse som kan fatte vedtak om omlegging av flyttlei. Dette er ikke gjort, og det skulle vært gjort før vedtak om MTA-plan ble vedtatt. Det har i hele konsesjonsprosessen vært lagt føringer for at det må søkes omlegging av flyttleien. Vedtaket om godkjenning av MTA-plan uten noen plan for flyttleien hverken i anleggsperioden eller driftsperioden er i strid med reindriftsloven § 22, ettersom NVE ikke hadde personell kompetanse til å treffe et vedtak som fører til at flyttleien de facto er stengt.

Utbyggingen er under enhver omstendighet ulovlig da den innebærer en ulovlig tilstand ved stenging av flyttleien. Utbyggingen er dermed i strid med ukrenkelige rettigheter i reindriftsloven § 22. Dette er i seg selv grunnlag for midlertidig forføyning, jf. tvisteloven § 34-2. Vernet av flyttlei etter reindriftsloven § 22 anføres å omfatte retten til å forflytte med rein på tradisjonelt vis.

Ankemotpartens anførsel om at det ikke er adgang til å få dom for ankende parts påstand bygger på et misforstått rettslig premiss. Det er ikke overlatt til forvaltningens frie skjønn hvorvidt det skal treffes et vedtak om omlegging. Reindriftsloven § 22 bestemmer at den eneste rettslige adgangen til stenging av flyttleien, er gjennom vedtak om omlegging fattet av Landbruks- og matdepartementet. Siden flyttleien ikke kan benyttes og derfor er stengt, innebærer det de facto at utbyggingen er ulovlig da den er i strid med reindriftsloven § 22, fordi det ikke foreligger et gyldig vedtak om omlegging av flyttleien.

Det foreligger sikringsgrunn. Skadene vil være irreversible, og en står reelt sett i fare for at reindriftsnæringen i området må legge ned, ettersom tilgang til vinterbeitene utgjør en forutsetning for fortsatt reindrift i reinbeitedistriktet. Det foreligger også sikringsgrunn ettersom flyttleien per i dag som følge av anleggsarbeidene er stengt.

Vindkraftverket skal være satt i drift innen 1. januar 2022. Det vil ikke være mulig å få gjennomført full ordinær behandling av kravet innen den tid.

Det foreligger betydelig rettspraksis der Høyesterett har konkludert med at begynnelse og videreføring av byggearbeid kan bidra til vesentlig å heve terskelen for hovedkravet uten hensyn til hovedkravets rettmessighet. De økonomiske investeringene som foretas i denne saken, tilsier at det er overveiende sannsynlig at forfølgelsen av hovedkravet vil bli vesentlig vanskeliggjort ved realisering av vindkraftanlegget.

Hovedkravet går ut på å stanse en rettsstridig handling. Selv om det er betydelige økonomiske interesser på utbyggers hånd, gir ikke dette rettslig adgang til å bryte reindriftsloven og det lovbestemte vern av tradisjonelle flyttleier.

Ved forholdsmessighetsvurderingen må det også hensyntas at flyttleien er vernet som et helt avgjørende «driftsmiddel» i tradisjonell samisk reindrift. Tap av flyttleien og vinterbeiteområdet kan få katastrofale følger for reindriften og over tid føre til en krenkelse av retten til kulturutøvelse etter SP artikkel 27.

Det er uklart hvorfor ankemotparten mener at en beslutning om midlertidig forføyning vil innebære en permanent anleggsstans. Anleggsstansen har kun varighet frem til flyttleien eventuelt lovlig er omlagt.

Distriktet hadde ikke noe alternativ til å inngå avtalen med Eolus om bruk av andre vinterbeiteområder enn sone 5, da distriktet ikke ble tillatt å flytte til Vinterbeitesone 5, og heller ikke ble tillatt å benytte flyttleien. Ankemotpartenes tidligere premiss i saken har vært at flyttleien ikke er stengt blant annet fordi reinbeitedistriktet gjennomførte en nødflytting våren 2020. Gitt de nye opplysningene der reinbeitedistriktet nektes å bruke flyttleien, synes det klart at denne argumentasjonen uansett ikke kan opprettholdes, og flyttleien er stengt av utbygger.

Med hensyn til anken over sakskostnadene – for det tilfellet at lagmannsretten skulle komme til at det ikke er grunnlag for midlertidig forføyning – anføres det at unntaksbestemmelsene i tvisteloven § 20-2 tredje ledd bokstav a og c kommer til anvendelse. Reinbeitedistriktet skal dermed prinsipalt helt, subsidiært delvis, fritas for eventuelt sakskostnadsansvar.

Det er lagt ned følgende påstand:

1. Videre anleggsarbeid/utbygging av Øyfjellet vindkraftverk stanses i påvente av endelig vedtak om omlegging av flyttleien i medhold av reindriftsloven § 22 (2).
2. Øyfjellet Wind AS og Eolus Vind Norge AS dømmes til å dekke sakens omkostninger for både tingretten og lagmannsretten.

Ankemotpart 1, **Øyfjellet Wind AS**, har i korte trekk anført:

Oslo byfogdembete har kommet til riktig resultat, og rettsanvendelsen og bevisbedømmelsen i kjennelsen er i all hovedsak korrekt. Verken hovedkrav eller sikringsgrunn er sannsynliggjort.

Tolkningen av reindriftsloven § 22 som reinbeitedistriktet tar til orde for i anken, er feil. En korrekt tolkning av bestemmelsen medfører at byggingen av Øyfjellet vindpark, med de avbøtende tiltakene som er fastsatt av NVE og OED, ikke kan anses som en stenging av flyttleien.

Når det fortsatt er fysisk mulig å flytte reinen, kan flyttleien ikke anses stengt. Terskelen for å anse en flyttlei for å være stengt, er høy. Retten har tolket bestemmelsen riktig når vurderingstemaet i saken blir formulert som hvorvidt reinen vil unnvike vindmølleparken slik at flytting ikke lar seg gjennomføre. Det avgjørende for vurderingen av om en flyttlei er stengt etter § 22 annet ledd, er etter dette hvorvidt det er mulig å drive rein langs flyttleien, eller om flytting ikke lar seg gjennomføre. Dersom forutsetningene for ekspropriasjon foreligger, kan stenging likevel være tillatt. At en flyttlei blir berørt på en slik måte at drivingen blir vanskeligere enn tidligere, er ikke tilstrekkelig for å konstatere brudd på bestemmelsen.

Byfogdembetet har korrekt kommet til at det ikke er sannsynliggjort at reinen vil unnvike flyttleien på Øyfjellet i et slikt omfang at flyttleien må anses stengt, og at det er mulig å drive rein langs flyttleien ved Øyfjellet vindpark både i og etter anleggsfasen ved hjelp av avbøtende tiltak. Dette ble blant annet bekreftet ved vårflyttingen i april 2020. Oslo byfogdembetes avgjørelse bygger på et solid faktagrunnlag. Forskningen som er fremlagt om rein og vindparker, tilsier samlet sett at flytting gjennom vindpark er mer krevende, men mulig.

Byggingen av vindparken er på denne bakgrunn rettmessig, MTA-vedtaket er gyldig, og reinbeitedistriktet har ikke sannsynliggjort et hovedkrav.

Det foreligger ikke sikringsgrunn i saken. Reinbeitedistriktet har ikke behov for stans i anleggsarbeidene frem til det fattes et eventuelt vedtak om omlegging av flyttlei.

Reinbeitedistriktet har tilgang på en rekke vinterbeiteområder, ikke bare Vinterbeitesone 5. Dette området er heller ikke det mest sentrale vinterbeitet til reinbeitedistriktet. Det er mulig å bruke andre vinterbeiter frem til hovedkrav er avgjort. I den forbindelse er det også relevant at reinbeitedistriktet har en generell plikt til å innrette seg slik at eventuell skade blir minst mulig inntil hovedkravet blir avgjort.

Velger reieneierne likevel å benytte Vinterbeitesone 5 frem til et eventuelt omleggingsvedtak er fattet, vil tidsrommet for aktuell bruk av flyttleien og dermed tidsmessig omfang for eventuelle vansker med drivingen, uansett være svært begrenset. Det er i så fall snakk om noen dager om våren. Reinbeitedistriktet har allerede gjennomført flytting av rein til fots i løpet av tre dager i april 2020. Anleggsarbeidene vil bli stanset under flyttingen. Det vil i ytterste fall uansett være mulig å flytte reinen ved bruk av lastebil. Distriktet har hatt utstrakt bruk av lastebil ved flytting av rein i de senere år. Dersom reinen transporteres med lastebil, har det ingen påvirkning på reindriften om byggingen fortsetter frem til eventuelt omleggingsvedtak er fattet. Selv om en skulle anse dette som mindre optimalt, er eventuelle ulemper med en slik forflytningsmåte langt unna lovens vilkår om «vesentlig skade eller ulempe».

Samlet viser dette at en midlertidig forføyning verken er nødvendig eller egnet til å avverge noen vesentlige skader eller ulemper for reinbeitedistriktet. Distriktet er sikret tilgang til vinterbeite. Det er åpenbart ikke fare for at reindriftnæringen må legges ned frem til hovedkravet er avgjort.

Eolus og reinbeitedistriktet har inngått en avtale om at distriktet skal benytte andre vinterbeiter den kommende våren for å unngå flytting av rein gjennom planområdet i byggefasen. Det at distriktet uansett ikke skal flytte reinen gjennom planområdet den neste perioden, bekrefter at det ikke er behov for midlertidig forføyning og dermed at det ikke foreligger sikringsgrunn.

Pålegg om stans i byggarbeidene vil uansett være uforholdsmessig. En midlertidig forføyning vil i realiteten ha svært begrenset betydning for reinbeitedistriktet frem til vedtak om omlegging eventuelt er fattet, om noen betydning overhodet. En stans i byggarbeidene vil samtidig få svært alvorlige konsekvenser for Øyfjellet. Selskapet har fått tillatelse til å starte anleggsarbeidene, og det har innrettet seg i tillit til denne tillatelsen.

Det er et åpenbart misforhold mellom ulempene reinbeitedistriktet muligens kan oppleve et par dager i året frem til et eventuelt hovedkrav er avgjort, sammenliknet med de betydelige konsekvensene en permanent anleggsstans vil ha for Øyfjellet. Det er også relevant å se hen til samfunnsinteresser generelt og lokalsamfunnets interesser. Norge har behov for ytterligere fornybar kraftproduksjon for å nå forpliktelsene etter Parisavtalen. Øyfjellet Wind vil gi et viktig bidrag i den forbindelse. Prosjektet har bred støtte av øvrig lokalbefolkning, særlig fordi kraften skal gå til Mosjøens hjørnestensbedrift.

Konsekvensen av at det besluttes en forføyning i samsvar med ankens påstand, er at sikringen gis rettsvirkninger selv etter at hovedkravet er endelig avgjort. I praksis blir Øyfjellet i så fall tvunget til å søke om omlegging uavhengig av utfallet av et hovedsøksmål. Realiteten er derfor at påstanden i anken er et krav om permanent stans av anleggsarbeidene, og at en slik forføyning reelt sett vil innebære en gjennomføring av hovedkravet.

Ved eventuell midlertidig forføyning bes det om at det stilles krav om sikkerhet for erstatning som vilkår for ikrafttredelse og gjennomføring.

Det var riktig av byfogdembetet å ilegge reinbeitedistriktet ansvar for sakskostnader.

Det er lagt ned følgende påstand:

1. Anken forkastes.
2. Øyfjellet Wind AS tilkjennes sakens fulle omkostninger for Oslo byfogdembete og Borgarting lagmannsrett.

Ankemotpart 2, **Eolus Vind Norge Holding AS**, har i korte trekk anført:

Hensynet til forsvarlig saksbehandling tilsier ikke at det må avholdes muntlig forhandling i lagmannsretten.

Reinbeitedistriktet har ikke sannsynliggjort hovedkrav eller sikringsgrunn.

Byfogdembetet har korrekt kommet til at flyttleien ikke er stengt. Det er ikke riktig, slik det anføres i anken, at forstyrrelser og ulemper under flytting er ulovlig og medfører at flyttleien er stengt. Ordlyden «stenges» tilsier at det avgjørende er om det er mulig å flytte forbi.

Det er ikke dokumentert at reinen vil unngå området for vindparken totalt i anleggs- eller driftsperioden. Det skriftlige forskningsmaterialet i saken gir ikke støtte til distriktets påstand om at det er umulig å drive en reinflokk forbi et vindkraftverk. Byfogdembetets konklusjon er i samsvar med det fremlagte forskningsmaterialet. Dette er i tråd med den lange rekken av høyesterettsavgjørelser de senere årene der det er understreket vekten av begivenhetsnære dokumentbevis sammenlignet med vitneforklaringer.

Det er uansett flyttleiens funksjon som er vernet, altså tilgangen til Vinterbeitesone 5, og denne funksjonen er ivaretatt. Distriktet har flere alternative flyttemåter som kan benyttes, herunder ferge eller bil. Dette er måter som også tidligere tradisjonelt har blitt benyttet av distriktet.

Dersom retten likevel skulle legge til grunn at distriktets anførsler om at flyttleien stenges når vindkraftverket settes i drift, er riktig, anfører Eolus at den rettslige virkningen av slik stenging ikke er at utbyggingen er ulovlig. I en slik situasjon foreligger det først minst to alternativer, som må vurderes av de relevante myndighetene: 1) flyttleien eksproprieres, og 2) flyttleien legges om, jf. reindriftsloven § 22 andre ledd. Hvis man skulle mene at anleggsveiene som er etablert i fjellet, medfører at flyttleien er stengt (i motsetning til alle de andre veiene distriktet passerer), vil ikke stans i anleggsarbeidet åpne flyttleien. Det er følgelig ingen sammenheng mellom anførselen om stenging av flyttleien og kravet som er fremsatt.

Reindriften har, på samme måte som alle andre som berøres av ekspropriasjonsinngrep, en tilpasningsplikt. Tilpasningsplikten går betydelig lenger enn distriktet gir uttrykk for i anken. I den foreliggende sak har distriktet valgt ikke å tilpasse seg. OED har vært tydelig på at det ikke er nødvendig å bruke Vinterbeitesone 5 i denne perioden på grunn av tilgang til andre og viktigere vinterbeiter lengre sør. Ikke bare valgte distriktet å bruke området vinteren 2019–2020. Forut for vårflyttingen 2020 ga ikke distriktet noen konkret underretning om forberedelsene til, eller oppstart av, vårflyttingen.

I alle tilfeller anfører Eolus at distriktets påstand i saken går ut på et krav som man ikke kan få dom for, og da heller ikke midlertidig forføyning for. Den fremsatte påstanden innebærer en forutsetning om at det skal treffes et vedtak om omlegging av flyttleien. Kompetansen til å avgjøre hvorvidt det skal treffes et vedtak om omlegging av flyttleien, er lagt til Kongen, jf. reindriftsloven § 22. Myndigheten er delegert til Landbruks- og matdepartementet. Det er en klar hovedregel i norsk rett at domstolen ikke kan gi dom for realiteten i spørsmål som er underlagt forvaltningsmyndighetene. Spørsmålet om behov for omlegging av flyttleien er allerede vurdert av konsesjonsmyndighetene i saken, og forvaltningen har konkludert med at slikt behov ikke foreligger. Ingen av partene har ønsket omlegging, og det er heller ikke igangsatt en omleggingsprosess hos landbruksmyndighetene.

Det foreligger ikke sikringsgrunn.

En forføyning om at arbeidene stanses i påvente av et vedtak om omlegging av flyttleien, innebærer at lagmannsretten må konkludere med at utbyggingen stenger flyttleien etter § 22 – det er kun da en omlegging vil være nødvendig. Konsekvensen av forføyningen er i realiteten permanent stans av anleggsarbeidene. Forføyningen vil foregripe avgjørelsen av hovedkravet om stenging av flyttleien etter § 22. En midlertidig forføyning kan da ikke forankres i tvisteloven § 34-1 første ledd bokstav a.

Det er først våren 2022 at det fremstår som aktuelt at distriktet skal flytte forbi et vindkraftverk i drift. Det foreligger åpenbart ikke sikringsgrunn på slikt grunnlag nå, uavhengig av hvilket alternativ for sikringsgrunn som legges til grunn.

Det er uomtvistet at de sentrale vinterbeitene i distriktet ligger i sørvest og er upåvirket av vindkraftverket, og at det først er de siste to årene at distriktet har tatt i bruk vinterbeitene i nordvest til store deler av reinflokken. Hit har de flyttet med lastebil og ferge, hvilket også er uomtvistet. Det følger av MTA-planen at utbygger må stanse anleggsarbeidet når flyttingen medfører behov for det. Hvis de etablerte anleggsveiene i seg selv stenger flyttleien, blir den som nevnt ikke åpnet igjen av å stanse anleggsarbeidet. Anleggsveier i fjellet kan uansett tilbakeføres og arronderes. Arbeidet etablerer derfor ikke sikringsgrunn.

Partene inngikk i julen 2020 en avtale som blant annet innebærer at distriktet benytter sine hovedvinterbeiter i sør vinteren 2020–2021. Distriktet får økonomisk støtte til dette og for henting av de rein distriktet hevder er igjen i Vinterbeitesone 5. Distriktet vil følgelig ikke benytte områder berørt av vindparken denne vinteren. Avtalen forplikter ikke distriktet til å trekke forføyningskravet, men opplysningene er åpenbart relevante for spørsmålet om sikringsgrunn.

Stans i anleggsarbeidene vil være klart uforholdsmessig. En stans vil medføre store økonomiske problemer for prosjektet.

Hvis distriktet vil prøve lovligheten av Øyfjellet vindkraftverk, kan distriktet ta ut søksmål om gyldigheten av konsesjonen fra 2016. Det har distriktet unnlatt å gjøre, men det etablerer ikke grunnlag for forføyning.

Hvis distriktet skulle få medhold i kravet om midlertidig forføyning, bes det om at det settes som vilkår for ikrafttredelse og gjennomføring at det stilles sikkerhet for erstatning, jf. tvisteloven § 34-2 første ledd.

Når det gjelder anken over sakskostnadsavgjørelsen, har byfogdembetet med rette ilagt reinbeitedistriktet sakskostnadsansvar.

Det er lagt ned følgende påstand:

Prinsipalt:

1. Anken forkastes.
2. Eolus Vind Norge Holding AS tilkjennes sakskostnadene for lagmannsretten.

Subsidiært:

3. Saksøker pålegges å stille sikkerhet fastsatt etter rettens skjønn.

Lagmannsretten er kommet til at begjæringen om midlertidig forføyning ikke fører frem, men på et annet grunnlag enn byfogdembetet.

Saken behandles skriftlig i samsvar med hovedregelen i tvisteloven § 29-15 første ledd, idet hensynet til en forsvarlig og rettferdig rettergang ikke tilsier at det avholdes muntlig forhandling for lagmannsretten, jf. tvisteloven § 29-15 andre ledd. Med hensyn til sakens reindriftsfaglige spørsmål, mener lagmannsretten at byfogdembetets gjengivelse av vitneforklaringene, samt de skriftlige forskningsrapportene, gir et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere saken, særlig sett hen til lagmannsrettens avgjørelsesgrunnlag.

En begjæring om midlertidig forføyning kan i utgangspunktet bare besluttes dersom kravet det begjæres forføyning for (hovedkravet), og sikringsgrunnen er sannsynliggjort, jf. tvisteloven § 34-2 første ledd første punktum. Det er ikke anført at det er «fare ved opphold», jf. andre ledd. Beviskravet er sannsynlighetsovervekt, jf. Flock, *Midlertidig sikring, Arrest og midlertidig forføyning*, 2011, side 224. I tillegg er det et vilkår at den skade eller ulempe som de saksøkte blir påført, ikke står i åpenbart misforhold til den interesse saksøkeren har i at forføyning blir besluttet, jf. tvisteloven § 34-1 andre ledd.

Hovedkravet

Lagmannsretten kan ikke se at reinbeitedistriktet klart har presisert i ankesaken hva det anførte hovedkravet er. Det er gjort gjeldende at den påbegynte utbyggingen av vindkraftanlegget er ulovlig. Til støtte for dette er det anført at vedtaket om MTA-plan, som gir rettslig adgang til å påbegynne utbyggingen, er ugyldig. Denne anførselen er begrunnet med at utbyggingen hevdes å utgjøre brudd på vernet av flyttleier etter reindriftsloven § 22, idet utbyggingen fører til stenging av flyttleien. Samtidig er det gjort gjeldende at utbyggingen i seg selv er ulovlig da den er i strid med reindriftsloven § 22, fordi det ikke foreligger et gyldig vedtak om omlegging av flyttleien. Lagmannsretten legger etter dette til grunn at essensen i det krav som påberopes i ankesaken som grunnlaget for begjæringen om midlertidig forføyning, er at utbyggingen er ulovlig som stridende mot reindriftsloven § 22.

Lagmannsretten bemerker at et krav om at et forvaltningsvedtak som tillater en virksomhet er ugyldig, utgjør et rettskrav, jf. tvisteloven § 1-3. Det samme gjelder et krav om at virksomheten er ulovlig eller rettsstridig, jf. Schei mfl., *Tvisteloven*, 2. utgave side 27. Lagmannsretten legger etter dette til grunn at reinbeitedistriktet har påberopt et hovedkrav som etter sin art kan gi grunnlag for midlertidig forføyning.

Reindrifftsloven § 22 lyder slik:

Reindrifftsutøvere har adgang til fritt og uhindret å drive og forflytte rein i de deler av reinbeiteområdet hvor reinen lovlig kan ferdes og adgang til flytting med rein etter tradisjonelle flyttleier. Med til flyttlei regnes også faste inn- og avlastingsplasser for transport av reinen.

Reindrifftsens flyttleier må ikke stenges, men Kongen kan samtykke i omlegging av flyttlei og i åpning av nye flyttleier når berettigede interesser gir grunn til det. Eventuell skade som følge av omlegging av flyttlei eller åpning av ny flyttlei erstattes etter avgjørelse ved jordskifteretten. Kongen kan bestemme at også fastleggingen i detalj av den nye flyttleien skal overlates til skjønnnet.

Hvorvidt utbyggingen er ulovlig som stridende mot reindrifftsloven § 22, fordi utbyggingen innebærer stenging av den aktuelle flyttleien, reiser spørsmål av så vel rettslig som faktisk art. Ved tolkningen av reindrifftsloven § 22 er det spørsmål om hva som ligger i retten til «fritt og uhindret å drive og forflytte rein», jf. første ledd, og hva som ligger i at flyttleier ikke må «stenges», jf. andre ledd. Dernest blir det spørsmål om utbyggingen av vindkraftverket vil få slike faktiske virkninger at den er i strid med bestemmelsen. Sentralt i saken står forskningsrapporter og fagkyndige vurderinger av konsekvensene av vindkraftutbygging for reindrift. Byfogdembetet har grundig redegjort for dette forskningsmaterialet og vurderinger fra sakkyndige vitner i kjennelsen, jf. side 29 flg. På bakgrunn av de sakkyndige vurderinger som ble presentert, og omstendighetene for øvrig, fant byfogdembetet «det vanskelig å skulle konkludere med at rein vil unngå flyttleien på Øyfjellet i et slikt omfang at den må anses stengt», og byfogdembetet la til grunn at det ikke forelå brudd på rettighetene etter reindrifftsloven § 22, jf. kjennelsen side 35 og 47.

Lagmannsretten bemerker at vurderingen av spørsmålet om utbyggingen innebærer en ulovlig stenging av flyttleien, fremstår som vanskelig både rettslig og faktisk. Slik lagmannsretten ser det, er det i hvert fall usikkert om reinbeitedistriktet har sannsynliggjort dette. Idet lagmannsretten er kommet til at midlertidig forføyning vil være uforholdsmessig selv om det legges til grunn at hovedkravet er sannsynliggjort, har retten ikke funnet det nødvendig å konkludere med hensyn til om hovedkravet er sannsynliggjort.

Sikringsgrunn

Kravene til sikringsgrunn er i tvisteloven § 34-1 første ledd formulert slik:

Midlertidig forføyning kan besluttes:

- a) når saksøktes adferd gjør det nødvendig med en midlertidig sikring av kravet fordi forfølgningen eller gjennomføringen av kravet ellers vil bli vesentlig vanskeliggjort, eller
- b) når det finnes nødvendig for å få en midlertidig ordning i et omtvistet rettsforhold for å avverge en vesentlig skade eller ulempe, eller for å hindre voldsomheter som saksøktes adferd gir grunn til å frykte for.

Reinbeitedistriktet har for lagmannsretten anført at sikringsgrunn etter bestemmelsen er sannsynliggjort, uten at det er presisert hvilke(t) alternativ som påberopes. Ut fra innholdet i argumentasjonen legger lagmannsretten til grunn at både bokstav a og b gjøres gjeldende.

Selv om man legger til grunn at utbyggingen innebærer en stenging av flyttleien, mener lagmannsretten det er tvilsomt om midlertidig forføyning kan anses nødvendig for å avverge «en vesentlig skade eller ulempe», jf. bokstav b. Lagmannsretten viser til at reinbeitedistriktet har alternative vinterbeiteområder – i hvert fall i et tidsbegrenset perspektiv. Lagmannsretten sikter her til OEDs forutsetning ved konsesjonsbehandlingen om at vinterbeitene i distriktet utgjør en minimumsfaktor og at de samlet er en forutsetning for å videreføre reindriften. Lagmannsretten viser også til muligheten for avbøtende tiltak, jf. mer om det under forholdsmessighetsvurderingen nedenfor.

Det kan under samme forutsetning etter lagmannsrettens oppfatning være større grunn til å anse sikringsgrunn etter alternativet i bokstav a, oppfylt. Dersom utbyggingen sluttføres, taler mye for at gjennomføringen av et krav om fortsatt bruk av den aktuelle flyttleien i samsvar med reindriftsloven § 22, vil bli «vesentlig vanskeliggjort».

Heller ikke med hensyn til sikringsgrunn finner lagmannsretten det nødvendig å konkludere, idet retten – som nevnt – uansett mener at midlertidig forføyning som begjært vil være uforholdsmessig.

Forholdsmessighetsvurderingen

Midlertidig forføyning kan ikke besluttes dersom den skade eller ulempe som saksøkte blir påført, står i åpenbart misforhold til den interesse saksøkeren har i at forføyning blir besluttet, jf. tvisteloven § 34-1 andre ledd. At det ikke foreligger et slikt åpenbart misforhold, er et selvstendig vilkår for å kunne beslutte midlertidig forføyning.

Lagmannsretten har ved avveiningen vektlagt reinbeitedistriktets interesser. Ved vurderingen av hvilken tyngde disse har, har lagmannsretten sett hen til at etableringen og driften av vindkraftanlegget gjør inngrep i en flyttlei og ikke i selve vinterbeitet. Den aktuelle flyttleien gir adgang til Vinterbeitesone 5. Bioforsk har for dette vinterbeitet tilrådd et øvre reintall på 298. Det er i byfogdembetets saksfremstilling opplyst at høyeste antall for reinbeitedistriktet er 2 200 dyr. Vinterbeitesone 5 er ett av totalt fem vinterbeiteområder reinbeitedistriktet disponerer. Flyttleiene til de andre vinterbeitene er ikke berørt av vindparken. Det er opplyst av Øyfjellet at frem til våren 2019 hadde ikke dagens reindriftsutøvere benyttet Vinterbeitesone 5 siden 1980-tallet. Denne opplysningen kan ikke ses å være bestridt av reinbeitedistriktet. Ved forholdsmessighetsvurderingen må det således etter lagmannsrettens oppfatning ses hen til reinbeitedistriktets mulighet for å

bruke andre vinterbeiteområder enn Vinterbeitesone 5 i en periode fremover, og at dette beiteområdet ikke fremstår som det mest sentrale av vinterbeitene.

Ved vurderingen har lagmannsretten videre – i tillegg til muligheten for å benytte alternative vinterbeiteområder – lagt vekt på muligheten for avbøtende tiltak som kan sikre tilgangen til Vinterbeitesone 5. NVE har lagt til grunn at når adkomst- og internveier er etablert, skal flytting foregå med lastebiltransport gjennom planområdet, dersom ikke annet blir avtalt. Det er opplyst fra Øyfjellet at reinbeitedistriktet har hatt utstrakt bruk av lastebil ved flytting av rein i de senere år. Heller ikke denne opplysningen kan ses å være bestridt. Lagmannsretten mener at det ikke er sannsynliggjort at bruk av lastebiltransport – når det måtte være behov for å bruke Vinterbeitesone 5 – vil medføre slike ulemper og skader for reindriften at dette alternativ ikke er aktuelt. Lagmannsretten legger etter dette til grunn at bruk av lastebiltransport vil kunne være et reelt alternativ til driving av rein på tradisjonelt vis gjennom flyttleien i planområdet.

Lagmannsretten har ved vurderingen av hvilken betydning det skal ha for forholdsmessighetsvurderingen at reinbeitedistriktet har muligheter for å benytte alternative vinterbeiteområder, og at avbøtende tiltak kan sikre tilgangen til Vinterbeitesone 5, sett hen til at reindriftsnæringen har en tilpasningsplikt, jf. Rt-2000-1578, side 1585.

På bakgrunn av nevnte muligheter kan lagmannsretten ikke se at reinbeitedistriktet har sannsynliggjort sin anførsel om at reindriftsnæringen i distriktet står i fare for å måtte legges ned som følge av etablering og drift av vindkraftanlegget. Lagmannsretten kan heller ikke se det er sannsynliggjort at anlegget vil kunne utgjøre noe slikt inngrep i reindriften eller samisk kultur at det foreligger krenkelse av SP artikkel 27.

Reinbeitedistriktet har anført at bruk av lastebil som transportmetode i realiteten innebærer en omlegging av flyttleien, som må besluttet av landbruksmyndighetene. For det tilfellet at dette legges til grunn, bemerker lagmannsretten at reinbeitedistriktet har hatt, og fortsatt har, mulighet til å søke om slik omlegging. Det er en mulighet reinbeitedistriktet så langt ikke har benyttet.

Ved forholdsmessighetsvurderingen legger videre lagmannsretten vekt på at eventuelle økonomiske tap som reinbeitedistriktet måtte lide som følge av vindkraftanlegget, vil bli erstattet gjennom skjønn.

Lagmannsretten har ved vektleggingen av reinbeitedistriktets interesser også sett hen til den tiden som har gått uten at distriktet har reist søksmål for å få sitt hovedkrav rettslig avklart. NVEs konsesjonsvedtak ble stadfestet av OED i november 2016. Vedtaket er ikke bragt inn for domstolene. Det er opplyst at distriktet i den pågående skjønssaken for Alstadhaug tingrett ikke har anført at skjønnet må nektes fremmet på grunn av at

konsesjonen er ugyldig. MTA-planen ble godkjent i desember 2019, og anleggsarbeidene ble påbegynt rett før jul s.å. Begjæring om midlertidig forføyning ble fremmet 8. juli 2020. I begjæringen ble det varslet at søksmål «vil tas ut i etterkant av denne begjæring». Det ble også i begjæringen nedlagt påstand om at reinbeitedistriktet skulle pålegges å reise søksmål om saksforholdet innen tre måneder, og at – dersom det ikke skjedde – skulle forføyningen falle bort. Lagmannsretten bemerker at det nå, syv måneder senere, fortsatt ikke er opplyst noe om at søksmål er reist, eventuelt når det er planlagt reist. Den omstendighet at reinbeitedistriktet ikke samtidig med, eller i rimelig tid etter, begjæringen om midlertidig forføyning har tatt skritt for en rettslig avklaring av hovedkravet, svekker etter lagmannsrettens oppfatning vekten av de hensyn som er påberopt til støtte for begjæringen. Retten viser i denne sammenheng til at midlertidig forføyning er et ekstraordinært tiltak som har til formål å få sikret et krav midlertidig i påvente av at tvisten kan avgjøres ved dom.

Lagmannsretten har i forholdsmessighetsvurderingen også vektlagt konsekvensene for Øyfjellet av en anleggsstans som begjært. Selskapet har beskrevet disse slik:

En stans i byggearbeidene vil samtidig få svært alvorlige konsekvenser for Øyfjellet Wind. Øyfjellet Wind har fått tillatelse til å starte anleggsarbeidene, og har innrettet seg i tillit til denne tillatelsen. Det er investert store beløp i byggeprosjektet, og alle vesentlige kontrakter er inngått. Prosjektet er allerede vesentlig forsinket som følge av forgjeves forsøk på å inngå avtale med reindriftsdistriktet. En stans nå vil medføre betydelige tap på flere millioner hver eneste dag.

I tillegg kommer at det er avtalt spesifikke leveransevinduer med leverandørene, og koordineringen mellom disse er avgjørende for fremdriften i prosjektet. Man er for eksempel avhengig av at veinett er bygget og fundamenter er på plass før turbinene kan leveres. Dersom prosjektet må stanses nå og planlagte milepæler ikke nås som forutsatt, vil dette kunne få følgevirkninger i lang tid fremover og sette hele prosjektet i fare.

Konsesjonen har videre en idriftsettelsesfrist, som er satt til 31. desember 2021. Selv en mindre forsinkelse vil kunne medføre at denne fristen blir oversittet. En forsinket idriftsettelse av vindparken vil også medføre at Øyfjellet Wind tvinges til å misligholde kraftkjøpsavtalen som er inngått med Alcoas smelteverk i Mosjøen. I tillegg vil prosjektet trolig miste retten til å motta elsertifikater, som også har frist den 31. desember 2021. Retten til elsertifikater har en verdi på flere titalls millioner kroner.

Denne beskrivelsen er ikke bestridt av reinbeitedistriktet, som også har erkjent at det er betydelige økonomiske interesser på utbyggers hånd. Lagmannsretten legger beskrivelsen til grunn. Reinbeitedistriktet har ikke tilbudt seg å stille sikkerhet for mulig erstatning til ankemotpartene. Distriktet har heller ikke gitt opplysninger som gjør det mulig å vurdere om distriktet vil være i stand til å stille slik sikkerhet.

Lagmannsretten er enig med ankemotpartene i at også mer overordnede samfunnsinteresser er relevante ved forholdsmessighetsvurderingen. Ankemotpartene har i denne sammenheng opplyst at vindkraftverket vil gi ca. 1 TWh i ny fornybar kraftproduksjon, og at anlegget også vil komme lokalt næringsliv til gode.

Ut fra en samlet vurdering mener lagmannsretten at den skade eller ulempe som ankemotpartene blir påført gjennom en midlertidig forføyning som begjært, står i åpenbart misforhold til den interesse reinbeitedistriktet har i at forføyning blir besluttet.

Etter dette forkastes anken over byfogdembetets kjennelse, slutningens punkt 1.

Sakskostnader

Ankemotpartene har vunnet saken og har i utgangspunktet krav på å få dekket sine sakskostnader, jf. tvisteloven § 20-2 første og andre ledd. Når det er flere parter på samme side, skal rett og plikt til sakskostnader overfor motparten avgjøres særskilt for hver part, jf. tvisteloven § 20-6 første ledd. Lagmannsretten kan overprøve byfogdembetets sakskostnadsavgjørelse, jf. tvisteloven § 20-9 første ledd, og legger sitt resultat til grunn for avgjørelsen, jf. tvisteloven § 20-9 andre ledd.

Reinbeitedistriktet har anført at det foreligger tungtveiende grunner som gjør det rimelig at reinbeitedistriktet helt eller delvis fritas for sakskostnadsansvaret, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd. Bestemmelsen lyder slik:

Motparten kan helt eller delvis fritas for erstatningsansvar hvis tungtveiende grunner gjør det rimelig. Det legges særlig vekt på

- a) om det var god grunn til å få saken prøvd fordi den var tvilsom eller først ble bevismessig avklart etter saksanlegget,
- b) om den vinnende part kan bebreides at det kom til sak eller har avslått et rimelig forlikstilbud, eller
- c) om saken er av velferdsmessig betydning og styrkeforholdet partene imellom tilsier slikt fritak

Lagmannsretten mener at saken ikke har bydd på slik tvil at det gir grunnlag for å frita reinbeitedistriktet for sakskostnadsansvaret. Det kan heller ikke ses at forføyningssakens betydning for distriktet innebærer at det foreligger tungtveiende grunner for fritak, eller at denne saken har prinsipielle sider som kan begrunne dette. Det kan således ikke ses at mulig behov for avklaring av de rettslige spørsmål hovedkravet reiser, kan begrunne fritak for kostnadsansvaret i forføyningssaken, slik denne saken ligger an. Heller ikke en samlet vurdering av disse momenter tilsier unntak fra hovedregelen, slik lagmannsretten ser det.

Etter dette forkastes også anken over tingrettens sakskostnadsavgjørelse.

Lagmannsretten finner ikke grunn til å gjøre endringer i tingrettens utmåling av nødvendige sakskostnader, jf. tvisteloven § 20-5, verken for Øyfjellet eller Eolus.

Eolus har for lagmannsretten krevd dekket 158 080 kroner i sakskostnader, som utgjør salær. Beløpet omfatter ikke merverdiavgift. Lagmannsretten anser kostnadene nødvendige, jf. tvisteloven § 20-5, og tar kravet til følge.

Øyfjellet har fremmet krav om dekning av 170 150 kroner i sakskostnader for lagmannsretten, som utgjør salær. Beløpet omfatter ikke merverdiavgift. Lagmannsretten anser kostnadene nødvendige, jf. tvisteloven § 20-5, og tar kravet til følge.

Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING

1. Anken forkastes.
2. I sakskostnader for lagmannsretten betaler Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt til Eolus Vind Norge Holding AS 158 080 – etthundreogfemtiåttetusenogåtti – kroner innen to uker fra forkynnelse av denne kjennelsen.
3. I sakskostnader for lagmannsretten betaler Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt til Øyfjellet Wind AS 170 150 – etthundreogsyttitusenettthundreogfemti – innen to uker fra forkynnelse av denne kjennelsen.

Nils Ihlen Ramm

Jeg bekrefter at rettens øvrige medlemmer har godkjent avgjørelsens innhold, jf. midlertidig lov 26. mai 2020 nr. 47 § 8 andre ledd.

Nils Ihlen Ramm

Dokument i samsvar med signert original
Oda B. Eidem Pettersen (signert elektronisk)